

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
79 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2019

Наукове видання

Збірник тез доповідей 79 наукової конференції викладачів академії
16 – 19 квітня 2019 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.
За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою
Одеської національної академії харчових технологій,
протокол № 9 від 02.04.2019 р.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова

Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова

Єгоров Б.В., д.т.н., професор

Заступник голови

Поварова Н.М., к.т.н., доцент

Члени колегії:

Амбарцумянц Р.В., д-р техн. наук, професор

Безусов А.Т., д-р техн. наук, професор

Бурдо О.Г., д.т.н., професор

Віннікова Л.Г., д-р техн. наук, професор

Гапонюк О.І., д.т.н., професор

Жигунов Д.О., д.т.н., доцент

Іоргачова К.Г., д.т.н., професор

Капрельянц Л.В., д.т.н., професор

Коваленко О.О., д.т.н., ст.н.с.

Косой Б.В., д.т.н., професор

Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор

Мардар М.Р., д.т.н., професор

Мілованов В.І., д-р техн. наук, професор

Осипова Л.А., д-р техн. наук, доцент

Павлов О.І., д.е.н., професор

Плотніков В.М., д-р техн. наук, доцент

Станкевич Г.М., д.т.н., професор,

Савенко І.І., д.е.н., професор,

Тележенко Л.М., д-р техн. наук, професор

Ткаченко Н.А., д.т.н., професор,

Ткаченко О.Б., д.т.н., професор

Хобін В.А., д.т.н., професор,

Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор

Черно Н.К., д.т.н., професор

Здійснення заходів щодо виконання стратегії стимулювання маркетингової діяльності сільських районів повинне бути покладено на відповідні структурні підрозділи районної державної адміністрації, які визначені відповідальними за їх виконання, інших зацікавлених органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, установ та організацій.

Однак, основна задача розвитку маркетингової діяльності лежить на мікрорівні. Тобто самі аграрні підприємства, як безпосередні суб'єкти ринку агропродовольчих товарів, мають розробляти маркетингові стратегії з метою підвищення своєї ринкової конкурентоздатності.

Література

1. Дорош О.І. Маркетингова стратегія у системі забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2011. – № 698. – С. 150-155.
2. Євтушок О, Ліпова О, Бахчиванжи В. Обґрунтування маркетингової стратегії розвитку аграрного підприємства ринкового типу. Екп [інтернет]. 3 квітня 2018 [cited 24Бер2019];10(1). Available from: [//journals.onaft.edu.ua/index.php/fie/article/view/866](http://journals.onaft.edu.ua/index.php/fie/article/view/866)
3. Офіційний сайт Лиманської районної державної адміністрації URL: <http://lymansk-rda.odessa.gov.ua/info/pro-rajadmnstracyu> (Дата звернення 23.03.2019)
4. Програма соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2019 рік. URL: <http://oblrada.odessa.gov.ua/wp-content/uploads/834-VII.pdf> (Дата звернення 24.03.2019)
5. Програма соціально-економічного і культурного розвитку Лиманського району Одеської області на 2019 рік URL: <http://lymansk-rda.odessa.gov.ua/programi-ekonomchnogo-ta-socialnogo-rozvitku-komnternvskogo-rajonu/>(Дата звернення 23.03.2019)

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ЯК ФАКТОР АКТИВІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**Мужайло В.Д., к.е.н., доц., Кривоногова І.Г., к.е.н., ст. викладач
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

В сучасних умовах господарювання зростаюча політична і економічна нестабільність, невизначеність ринку, значні коливання фінансових процесів та недосконалість механізму управління підприємством виступають основними причинами виникнення економічного ризику. В цьому плані надзвичайно важливе значення набуває проблема врахування та оцінювання ризику під час здійснення підприємницької діяльності. Справа в тому, що діяльність кожного суб'єкта господарювання, незалежно від форм власності і розмірів, відбувається в умовах відсутності повної інформації про всі наслідки прийнятих управлінських рішень, про подальші зміни у середовищі функціонування, що обумовлені найрізноманітнішими причинами: природними явищами, політичними подіями, податковим регулюванням, змінами у законодавстві, міжнародними кризами і екологічними катастрофами, коливаннями цін та глобальними конфліктами [1].

Відзначимо, що ринкове бізнес-середовище вносить в діяльність підприємств елементи невизначеності і поширює низку ризикових ситуацій. Саме ця невизначеність, вся система ринкових відносин, об'єктивно зумовлює існування ризику у всіх сферах господарської діяльності. До речі, у законодавстві провідних країн світу підприємництво визначено як діяльність, що здійснюється в умовах ризику.

Звичайно, у всіх господарських ситуаціях ризик проявляється по-різному, але уникнути його практично неможливо. Можна лише зменшити його до певних меж, або взагалі відмовитися від підприємницької ідеї. Водночас, для адекватного сприйняття ризиків, суб'єктом підприємницької діяльності недостатньо лише ідентифікувати його. Необхідно також, що дуже важливо, визначити можливість його виникнення та потенційний рівень

шкоди, який ризик здатен завдати підприємству [2]. У ризикових ситуаціях з'являється можливість отримання значного зиску або повної чи часткової втрати ресурсів, збільшення збитків чи зменшення доходів.

Відмітимо, що підприємці у своїй діяльності керуються, як правило, такими критеріями, як обсяг очікуваного прибутку та величини його можливих коливань. Але у момент прийняття управлінських рішень неможливо отримати достовірні і повні знання про майбутнє середовище реалізації стратегічної мети підприємства, про вплив усіх дієвих і потенційних внутрішніх та зовнішніх чинників. Це свідчить про те, що ризик стратегічних рішень ніколи не буває мінімальним чи нульовим. Тобто виникає невпевненість у досягненні поставленої мети.

Саме тому ризики необхідно вивчати, аналізувати та враховувати при плануванні підприємницької діяльності. Система управління ризиками передбачає всебічний, системний аналіз сукупності наявних ризиків, їх оцінювання і вироблення механізмів контролю. Зауважимо, що проблему управління ризиками не можна ефективно вирішити набором окремих заходів, потрібно враховувати усі аспекти підприємницької діяльності. При виборі конкретного методу управління ризиками необхідно керуватися наступними принципами:

- не можна ризикувати більше, ніж це може дозволити власний капітал;
- не можна ризикувати більшим заради меншого;
- слід передбачати наслідки ризику.

Найбільш поширеними методами зниження ризику, на наш погляд, є:

1. Передача ризику (трансфер ризику) – передача відповідальності за ризик підприємцем (трансфером) іншій юридичній або фізичній особі (трансфері). Основний засіб передачі ризику – передача його через укладення контракту (в будівництві – між підрядником та замовником; в орендуванні – між орендарем і орендодавцем; контракти на перевезення та збереження вантажів; контракти на продаж та обслуговування).

2. Самострахування – підприємець сам підстраховується шляхом створення додаткових резервів, резервних фондів в натуральній та грошовій формах. Основне завдання самострахування полягає в оперативному подоланні тимчасових ускладнень фінансово-комерційного характеру. Резервні грошові фонди створюються насамперед на випадок покриття непередбачуваних втрат, кредиторської заборгованості та ін.

3. Страхування ризику за допомогою зовнішнього страхування як найбільш дієвим і розповсюдженим засобом зниження ступеня ризику [3].

Відсутність цивілізованого досвіду підприємницької діяльності у українських підприємців – одна з основних причин фінансового банкрутства більшості малих підприємств. Створення малого підприємства завжди пов'язане з великим ризиком та переборення опору, що неминуче виникає при народженні нового. Саме тому малі підприємства вважаються найбільш ризиковими.

Таке становище зумовлено високою залежністю малих підприємств від кон'юнктурних коливань ринку, адже повністю передбачити, яке нововведення матиме успіх на ринку, а яке зовсім не матиме попиту практично неможливо. Досвід показує, що малі підприємства найчастіше вимушені уникати цінової конкуренції в боротьбі за ринок збуту, оскільки, підвищуючи ціну, вони втрачають частину ринку на користь конкурентів, а знижуючи – також нічого не виграють.

Тому малі підприємства активніше застосовують політику, що використовує підвищення якості продукції, інноваційні технології, послуги та їх диференціацію, післяпродажне обслуговування [4]. Досягнення вищої якості може створити малому підприємству тимчасове лідируюче положення на ринку, дає змогу збільшити чисельність споживачів і, відповідно, розмір ринкового сегменту.

Слід зазначити, що причин, які зумовлюють ризик, безліч і вони, так чи інакше, завжди існують. Саме тому підприємницький ризик неминучий. Проте розглядати його лише як негативне явище непотрібно, тому що саме ризик:

— мобілізує зусилля підприємця, примушує його бути обережним, передбачливим (згідно з теорією «раціональних і адаптивних очікувань»);

— підсилює необхідність своєчасно враховувати всі фактори ризику при прийнятті управлінських рішень;

— стимулює одержання потрібних знань, сприяє прагненню займатися тим видом діяльності, що приносить не лише задоволення, але і реальні результати, орієнтована на успіх.

Відмітимо, що нові конкурентні відносини між суб'єктами господарювання в сучасних умовах ще більше посилюють вплив ризиків на результати підприємницької діяльності. Ці умови підвищують значення управління ризиками, що постійно супроводжують виробничу діяльність і є водночас чинниками поступального розвитку економічної системи загалом і кожного конкретного підприємства зокрема.

Література

1. Дегтярова Ю.В. Особенности методики принятия решений в условиях неопределенности и риска. // Менеджер: Вісник Донецького державного університету управління. 2010. – № 3. – С. 166-171.

2. Дуда В.П. Проблеми розвитку малого підприємництва на сучасному етапі економіки України. // Фінансовий контроль. 2011. – № 2. – С. 159-165.

3. Лук'янова В.В., Головач Т.В. Економічний ризик: навч. посіб. – К.: Академвидав, 2010. – С. 12-46.

4. Вітлінський В.В. Аналіз, оцінка і моделювання економічного ризику. – К.: Деміруг, 2009. – 212 с.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ

**Ніколюк О.В., к.е.н., доцент, Левчук Ю.С., старший викладач
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

Забезпечення соціально-економічного розвитку полягає у застосуванні стратегії розвитку аграрного виробництва за рахунок запровадження інноваційних технологій у функціонування аграрного виробництва та розвиток інститутів, що закріплюють ефективні інноваційні форми, які забезпечують розвиток і підтримку стійкого рівня соціально-економічного розвитку аграрного виробництва в Україні. З методологічної точки зору між процесами і формами прояву інноваційних технологій існує об'єктивний взаємозв'язок, який з одного боку, виражається у відображенні певних виробничо-господарських процесів та регулюванні функціонування аграрного виробництва, з іншого – в соціально-економічних відносинах, які тісно пов'язані з демографічними, соціокультурними й етнічними особливостями, що безпосередньо впливають на сам характер інноваційної технології, які застосовуються в аграрному виробництві. Тому соціально-економічний розвиток аграрного виробництва значною мірою, залежить від розвитку інноваційних технологій в усіх сферах аграрних відносин, які, на нашу думку, повинні включати:

— організаційні інновації (спеціалізація і концентрація аграрного виробництва, інституціоналізація нових форм організації виробництва і колективної праці, вдосконалення систем регулювання);

— науково-технологічні інновації (розвиток аграрної науки, впровадження нових видів продуктів, застосування автоматичних, високопродуктивних систем і машин,

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Корсікова Н.М.	358
ПРОБЛЕМИ ТА МОЖЛИВОСТІ РИНКУ КОШЕРНИХ ПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	
Дроздова В.А.	360
ВИКОРИСТАННЯ ПРИНЦИПІВ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ-ВИРОБНИКІВ СОКІВ ТА СОКОВМІСНИХ НАПОЇВ	
Дьяченко Ю.В., Коренман Є.М.	362
РОЗВИТОК МАРКЕТИНГОВОГО СЕРЕДОВИЩА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Бахчиванжи Л.А., Євтушок О.В., Значек Р.Р.	364
УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ЯК ФАКТОР АКТИВІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
Мужайло В.Д., Кривоногова І.Г.	366
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ	
Ніколюк О.В., Левчук Ю.С.	368

СЕКЦІЯ «ОБЛІК І АУДИТ»

ОЦІНКА ПЕРСИСТЕНТНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: АКТУАЛЬНИЙ АСПЕКТ	
Купріна Н.М.	370
РОЛЬ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ В ОЦІНЦІ БІЗНЕСУ ПІДПРИЄМСТВА	
Ступницька Т.М., Антонюк О.П.	372
СТАТИСТИЧНИЙ ОБЛІК ВИТРАТ ПРАЦІ	
Ощепков О.П.	374
ФОРМИ ТА МЕТОДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	
Євтушевська О.О.	375
ДЕПОЗИТНИЙ РИНОК УКРАЇНИ ЯК ЗАПОРУКА ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ	
Тарасова О.В.	377
ЯКІСТЬ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	
Скляр Л.Б.	379
СИСТЕМА КОНЦЕПТУАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ ПРИНЦИПІВ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПРОМИСЛОВОЇ ГАЛУЗІ	
Мельник Ю.М., Головаченко Л.М.	381
АНАЛІЗ СУТНОСТІ ОСНОВНИХ КАТЕГОРІЙ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	
Баранюк Х.О.	383
ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У РИНКОВИХ УМОВАХ	
Маркова Т.Д., Пчелянська Г.Б.	385
БАГАТОГРАННІСТЬ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «КОНКУРЕНЦІЯ» ТА «КОНКУРЕНТОЗДАТНІСТЬ»	
Іванченкова Л.В., Стасюкова К.В.	387

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА»

ВПЛИВ ГЕНЕТИЧНО МОДИФІКОВАНОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПРОДОВОЛЬЧУ БЕЗПЕКУ	
Ткачук Т.І.	388
СПОСОБИ МІНІМІЗАЦІЇ ЗБИТКУ КАДРОВОЇ БЕЗПЕКИ	
Руммо В.В.	390
ТЕНДЕНЦІЇ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	
Криницька О.О.	392
ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА»: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	
Шишлюк В.Р., Заболотна О.С.	394

СЕКЦІЯ «СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ, ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА СПОРТ»

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИБІР УКРАЇНИ ТА ЙОГО ОБУМОВЛЕНІСТЬ	
Соловей А.О., Кананихіна О.М., Ботіка Т.С.	396
РОЗУМІННЯ КОНЦЕПЦІЇ «СОЦІАЛЬНЕ» В СУСПІЛЬНИХ НАУКАХ	
Іванов Є.В., Мордовець М.В.	397
КОМАНДА І ОРГАНІЗАЦІЯ: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ	
Черкаський А.В.	398